

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІ
УКРАЇНИ

УКРАЇНА

(19) UA

(11) 106609

(13) U

(51) МПК

G01N 33/48 (2006.01)

(12) ОПИС ДО ПАТЕНТУ НА КОРИСНУ МОДЕЛЬ

(21) Номер заявки: **u 2015 12128**

(22) Дата подання заявки: **07.12.2015**

(24) Дата, з якої є чинними
права на корисну
модель: **25.04.2016**

(46) Публікація відомостей **25.04.2016, Бюл.№ 8**
про видачу патенту:

(72) Винахідник(и):

**Савво Володимир Михайлович (UA),
Твердохліб Тетяна Олексіївна (UA),
Єлоєва Заліна Володимирівна (UA),
Філонова Тетяна Олександрівна (UA),
Винокурова Олена Анатоліївна (UA)**

(73) Власник(и):

**ХАРКІВСЬКА МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ,
вул. Корчагінців, 58, м. Харків, 61176 (UA)**

(54) СПОСІБ ВИЗНАЧЕННЯ МОЖЛИВОГО ПЕРЕБІГУ РЕАКТИВНОГО АРТРИТУ У ДІТЕЙ

(57) Реферат:

Спосіб визначення можливого перебігу реактивного артрити у дітей здійснюють шляхом імунологічного дослідження. Крім цього, визначають Т-лімфоцити супресори (CD8), тис., В-лімфоцити (CD21), тис., фагоцитарне число, НСТ-тест спонтанний, %, інтерлейкін-6 (ІЛ-6), секреторний імуноглобулін А (slgA), лізоцим, а можливий перебіг отримують за формулою $= -2,5-3,4 * \text{СБ8, тис.} + 6,2 * \text{CD21, тис.} + 0,63 * \text{фаг. число} - 0,025 * \text{НСТ, спонтанний в \%} - 0,085 * \text{ІЛ6-0,003} * \text{slgA} + 0,0007 * \text{лізоцим}$, і при значенні "Можливого перебігу" < 0 , визначають затяжний або рецидивуючий перебіг хвороби, якщо "Можливий перебіг" > 0 , визначають одужання після проведеного лікування.

UA 106609 U

Корисна модель відноситься до медицини, а саме до педіатрії та дитячої ревматології, може бути використана для прогнозування перебігу реактивних артритів (РеА) у дітей.

Згідно з існуючими поглядами, до реактивних артритів (РеА) відносять запальні негнійні захворювання суглобів, що розвиваються внаслідок імунних порушень після кишкової або урогенітальної інфекції, що зумовлена такими етіологічними чинниками, як ентеробактерії (*Yersinia enterocolitica*, *Yersinia pseudotuberculosis*, *Salmonella enteritidis*, *Salmonella typhimurium*, *Shigella flexneri*, *Shigella sonnei*, *Shigella newcastle*, *Campylobacter jejuni*), і гострою або персистуючою урогенітальною інфекцією (*Chlamydia trachomatis*). Причинами розвитку РеА можуть бути також інфекції респіраторного тракту (збудник - *Mycoplasma pneumoniae* і, особливо, *Chlamydophila pneumoniae*). Є дані про зв'язок РеА з кишковою інфекцією, асоційованою зі збудником *Clostridium difficile*, і деякими паразитарними інфекціями (Жолобова Е.С. Реактивные артриты у детей - диагностика и лечение / Е.С. Жолобова, Е.Г. Чистякова, Д.В. Дагбаева// Лечащий врач.-2007. - №2. - С. 57-60.).

Відомий спосіб тестування на наявність ревматичного захворювання (RU 2173462 G01N33/48, G01N33/68 2001.09.10), заснований на морфологічному дослідженні сироватки крові шляхом вивчення структури синовіальної рідини і сироватки крові в поляризаційному світлі, по яким діагностують ревматоїдний артрит, реактивний артрит, остеоартроз.

Спосіб дозволяє визначити наявність даних захворювань, але не дає можливості визначити їх можливий перебіг.

Даний спосіб обмежений в застосуванні у дітей з реактивним артритом в зв'язку використанням синовіальної рідини.

Відомий спосіб діагностики хвороби Рейтера у дітей (RU 2180964, G01N33/53, G01N33/48. 2002.03.07). Проводять клінічне обстеження області суглобів і області геніталій і додатково проводять ультразвукове дослідження області геніталій і комплексне імунологічне обстеження, що включає визначення в крові рівня СД4, простатичного антигена, цитокіна ІЛ4, СД38 і інтерферону -і за наявності запалення в суглобах і геніталіях, а також при значеннях СД4 32,7-34 %, ІЛ4 12,40-18,6 пг/мл, СД38 11-18 % та інтерферону-52-58 пг/мл діагностують хворобу Рейтера у дітей (СД - кластер диференціювання лімфоцитів, ІЛ -інтерлейкін).

Недоліками даного способу є наступні: застосування способу не інформативне у дітей, які страждають ранніми проявами артрити;

даним способом важко встановити не тільки початок патологічного процесу, але і визначити характер перебігу реактивного артрити;

спосіб трудомісткий при виконанні; має економічну невідповідність через велику кількість тестів, що проводяться.

В основу корисної моделі поставлено задачу удосконалення способу діагностики реактивного артрити, в якому за рахунок використання додаткових показників та математичних моделей, досягається визначення можливого перебігу захворювання.

Поставлена задача вирішується в способі визначення можливого перебігу реактивного артрити у дітей, який здійснюють шляхом імунологічного дослідження, згідно з корисною моделлю, визначають Т-лімфоциту супресори (CD8), тис, В-лімфоцити (CD21), тис., фагоцитарне число, НСТ-тест спонтанний, %, інтерлейкін-6 (ІЛ-6), секреторний імуноглобулін А (slgA), лізоцим, а можливий перебіг отримують за формулою $= - 2,5-3,4 * CD8, \text{ тис. } 4-6,2 * CD21, \text{ тис. } + 0,63 * \text{ фаг. число} - 0,025 * \text{ НСТ, спонтанний в \%} - 0,085 * 1\text{Л6}-0,003 * \text{ slgA}+0,0007 * \text{ лізоцим}$, і при значенні "Можливого перебігу" < 0, визначають затяжний або рецидивуючий перебіг хвороби, якщо "Можливий перебіг" > 0, визначають одужання після проведеного лікування.

На основі проведеного кластерного аналізу k-means було отримано, що група дітей, хворих на РеА після проведеної базисної терапії через 9-12 місяців розділилася на дві підгрупи. Першу склали хворі РеА (31 пацієнт), у яких була досягнута ремісія захворювання, другу - 9 пацієнтів, у яких через 9-12 місяців зазначалася персистуюча активність РеА у вигляді затяжного перебігу (у 4 пацієнтів) та рецидивуючого перебігу (у 5 пацієнтів).

В подальшому був проведений дискримінантний аналіз для побудови математичних моделей даних підгруп. Для побудови математичних моделей були виявлені найбільш впливові показники: CD8, тис, CD21, тис, фагоцитарне число, спонтанний НСТ-тест, %, ІЛ-6, slgA, лізоцим.

На основі критерію Хі-квадрат перевірена статистична значимість побудованої дискримінантної функції, функція статистично значуща з рівнем значущості $p=0,009$ ($p<0.01$).

Прогностичний критерій (точність 90,9 %)

можливий перебіг захворювання =

$- 2,5-3,4 * CD8/\text{рас}+6,2 * CD21, \text{ тис. } +0,63 * \text{ фаг. число} - 0,025$

* НСТ, спонтанний в % - $0,085 * \text{ІЛ6-0,003} * \text{slgA} + 0,0007$

* лізоцим.

Спосіб, що заявляється, виконують таким чином.

Проводять імунологічне дослідження. Визначають показники CD8, тис., CD21, тис., фагоцитарне число, НСТ-спонтанний, %, ІЛ-6, slgA в сліні -187,7 мкг/мл, лізоцим в сироватці крові.

Отримані показники вносять до формули визначення можливого перебігу захворювання = $-2,5-3,4 * \text{CD8, тис.} + 6,2 * \text{CD21, тис.} + 0,63 * \text{фаг. число} - 0,025 * \text{НСТ, спонтанний в \%} - 0,085 * \text{ІЛ6-0,003} * \text{slgA} + 0,0007 * \text{лізоцим.}$

При значенні "Можливого перебігу" < 0 , визначають затяжний або рецидивуючий перебіг хвороби, якщо "Можливий перебіг" > 0 , визначають одужання після проведеного лікування.

Приклад 1. Хвора П., у віці 2 років 4 місяців перебувала на стаціонарному лікуванні в кардіоревматологічному відділенні КЗОЗ "ХМДКБ" №24 з 18.07.2013 року по 02.08.2013 року, історія хвороби №2342. При поступленні пред'являла скарги на припухання правого колінного суглоба, порушення ходи, обмеження рухів у правому колінному суглобі.

З анамнезу відомо, що пацієнтка до надходження в стаціонар хворіла 1,5 місяці, коли на тлі повного здоров'я порушилася хода і з'явилося припухання правого колінного суглоба, була консультована хірургом і направлена на стаціонарне обстеження та лікування. При об'єктивному обстеженні стан розцінено середньої тяжкості за рахунок суглобового синдрому. Відзначалися припухання, хворобливість при русі в правому колінному суглобі, помірна гіпертермія, тенденція до згинальної контрактури. Ранкова скутість була відсутня. За іншим органам і системам фізикально патології не було виявлено.

Результати лабораторного обстеження:

1. Клінічний аналіз крові: гемоглобін - 110 г/л, еритроцити - $3,54 * 10^{12}$ /л, кольоровий показник-0,9, лейкоцити - $8,4 * 10^9$ /л, паличкоядерні нейтрофіли 3 %, сегментоядерні нейтрофіли - 17 %, еозинофіли - 2 %, лімфоцити - 72 %, ШЗЕ - 7 мм/год.

2. Біохімічний аналіз крові: СРБ - (+), церулоплазмін - 0,72, серомукоїд -0,200 од.

3. Ревматоїдний фактор - негативний.

4. Антитіла до циклічного цитрулінованому пептиду - негативний.

5. Методом 1ФА був визначений Ig G ВЕБ VCA 0,491 (К 0,310). IgGBEBNA 1,402 (К 0,157).

6. УЗД колінних суглобів: синовіт правого колінного суглоба.

7. При рентгенологічному дослідженні колінних суглобів у двох проекціях визначалося збільшення обсягу і підвищення інтенсивності м'яких тканин в області правого колінного суглоба.

8. Імунологічне дослідження крові: CD8, тис.-0,64, CD21, тис.-0,48, фагоцитарне число - 3,9, НСТ-тест спонтанний, % - 22, ІЛ-6-3,58 пкг/мл, slgA в сліні - 353 мкг/мл, лізоцим в сироватці крові - 65 нг/мл

На підставі клінічного, рентгенологічного, УЗ-обстеження суглобів, лабораторного, імунологічного дослідження встановлено діагноз: реактивний артрит правого колінного суглоба.

Призначено лікування: цефтріаксон, вольтарен, гропрінозин, сумамед, диклофенак гель, фонофорез, біогая.

Незважаючи на проведену терапію, у хворої протягом 4х місяців зберігалася біль при ходьбі, дефігурація правого колінного суглоба, хромата після сну протягом 5 хвилин. Був поставлений діагноз: реактивний артрит правого колінного суглоба, затяжний перебіг.

При імунологічному дослідженні через 12 місяців у крові CD8, тис.-0,58, CD21, тис.-0,37, фагоцитарне число - 3,8, НСТ-спонтанний, % - 21, ІЛ-6-3,08 пкг/мл, slgA в сліні - 187,7 мкг/мл, лізоцим в сироватці крові - 370 нг/мл.

Дані імунологічного дослідження (через 12 місяців) були внесені в отриману формулу.

$-2,5-3,4 * 0,58 + 6,2 * 0,37 + 0,63 * 3,8 - 0,025 * 21 - 0,085 * 3,08 - 0,003 * 187,7 + 0,0007 * 370 = -0,8749.$

Обчислений результат підтвердив затяжний перебіг захворювання, яке мало місце у даної хворої.

Приклад 2. Хворий О., у віці 3-х років перебував на стаціонарному лікуванні в кардіоревматологічному відділенні КЗОЗ "ХМДКБ" №24 з 14.02.2014 року по 29.02.2014 року з діагнозом: Реактивний артрит правого колінного суглоба. Диспластична кардіоміопатія. Гострий бронхіт. Історія хвороби №611.

При надходженні пред'являв скарги на біль, припухання та обмеження рухів у правому колінному суглобі. Захворів через 3 тижні після перенесеного ГРВІ.

Результати лабораторного обстеження:

1. Клінічний аналіз крові: гемоглобін - 129 г/л, еритроцити - $4,2 \cdot 10^{12}$ /л, кольоровий показник-0,9, лейкоцити - $11,5 \cdot 10^9$ /л, паличкоядерні нейтрофіли 1 %, сегментоядерні нейтрофіли - 34 %, еозинофіли - 2 %, лімфоцити - 58 %, ШЗЕ - 5 мм/год.

2. Біохімічний аналіз крові: СРБ - (-), церулоплазмін - 0,43, серомукоїд -0,200 од., сіалова кислота - 150, тимолова проба -1,5.

3. УЗД колінних суглобів: синовіт правого колінного суглоба.

4. Допплерехокардіографія - порожнини серця не розширені. АХЛЖ. Скорочувальна здатність міокарда задовільна. ФВ - 67 %.

5. Тригерні фактори методом ІФА не визначено.

6. При імунологічному дослідженні крові відзначалося: CD8, тис. - 1,03, CD21, тис.-0,94, фагоцитарне число - 3,8, НСТ- тест спонтанний, % - 34, ІЛ-6-6,08 пкг/мл, IgA в слині - 281,1 мкг/мл, лізоцим в сироватці крові - 147,7 нг/мл.

Хворий отримував лікування: цефуроксим, вольтарен, еріус, лінекс, диклофенак гель.

Після закінчення лікування протягом 9 місяців у дитини скарги були відсутні.

При імунологічному дослідженні через 9 місяців в крові CD8, тис. - 0,7, CD21, тис.-0,57, фагоцитарне число - 3,4, НСТ- тест спонтанний, % - 12, ІЛ-6-5,19 пкг/мл, IgA в слині - 89,9 мкг/мл, лізоцим в сироватці крові - 3400 нг/мл

Дані імунологічного дослідження (через 9 місяців) були внесені в отриману формулу.

$-2,5-3,4 \cdot 0,7+6,2 \cdot 0,57+0,63 \cdot 3,4-0,025 \cdot 12-0,085 \cdot 5,19-0,003 \cdot 89,9+0,0007 \cdot 3400=2,165$

Отриманий результат підтвердив ремісію захворювання. Представлені клінічні випадки демонструють практичне застосування розробленого способу визначення можливого несприятливого перебігу захворювання у хворих реактивними артрити.

ФОРМУЛА КОРИСНОЇ МОДЕЛІ

Спосіб визначення можливого перебігу реактивного артриту у дітей, який здійснюють шляхом імунологічного дослідження, який **відрізняється** тим, що визначають Т-лімфоцити супресори (CD8), тис., В-лімфоцити (CD21), тис., фагоцитарне число, НСТ-тест спонтанний, %, інтерлейкін-6 (ІЛ-6), секреторний імуноглобулін А (IgA), лізоцим, а можливий перебіг отримують за формулою $= - 2,5-3,4 \cdot \text{СБ8, тис.} + 6,2 \cdot \text{CD21, тис.} + 0,63 \cdot \text{фаг. число} - 0,025 \cdot \text{НСТ, спонтанний в \%} - 0,085 \cdot \text{ІЛ6-0,003} \cdot \text{IgA}+0,0007 \cdot \text{лізоцим}$, і при значенні "Можливого перебігу" < 0 , визначають затяжний або рецидивуючий перебіг хвороби, якщо "Можливий перебіг" > 0 , визначають одужання після проведеного лікування.

Комп'ютерна верстка І. Сковцова

Державна служба інтелектуальної власності України, вул. Василя Липківського, 45, м. Київ, МСП, 03680, Україна

ДП "Український інститут інтелектуальної власності", вул. Глазунова, 1, м. Київ – 42, 01601